

Kokkolan koulujen työrauhaohjeistus

17.8.2015

SISÄLLYSLUETTELO

Koulurauhaa kaikille.....	3
Kasvatuskeskustelu (PO).....	4
Kotitehtävien teettäminen (PO).....	4
Jälki-istunto (PO).....	4
Määrääminen poistumaan opetustilasta tai koulun/oppilaitoksen tilasta (PO, L)	5
Luokkahuoneesta, muusta opetustilasta tai koulun tilaisuudesta poistaminen (PO, L)	5
Oikeus ottaa haltuun esineitä tai aineita (PO)	5
Oikeus tarkastaa oppilaan tavarat (PO)	6
Opetuksen epääminen (PO, L).....	6
Oppilaan erottaminen tai opiskeluoikeuden pidättäminen rikoksen perusteella (PO, L)	7
Kirjallinen varoitus, kurinpitorangaistus (PO, L)	7
Erottaminen, kurinpitorangaistus (PO, L)	7
Vahingon korvaaminen (PO).....	8
Koulun omaisuuden tai tilan likaaminen tai epäjärjestyksen aiheuttaminen (PO).....	8
Muiden kuin oppivelvollisten perusopetus (PO).....	8
Liitteet.....	8

Koulurauhaa kaikille

Jokaisella oppilaalla ja koulun henkilökunnan jäsenellä on oikeus toimia turvallisessa oppimis- ja kasvuympäristössä. Opetuspalveluiden kehittämissuunnitelmassa (2014-2017) määritellään toimintaa ohjaaviksi arvoiksi oppijälähtöisyys ja yhteisöllisyys sekä hyvinvointi ja turvallisuus:

”Oppijälähtöisyys ja yhteisöllisyys

Toimintamme perustuu osallistavaan oppijälähtöisyyteen. Oppijat saavat laaja-alaisen sivistyksen ja tarvittavat perustiedot ja -taidot. Edistämme hyvän itsetunnon kehittymistä ja kasvua vastuulliseen yhteiskunnan jäsenyyteen. Tuemme oppijoita yksilöllisesti heidän oppimispoluillaan ja luomme edellytykset elinikäiselle oppimiselle ja kehittymiselle.

Kasvu- ja työyhteisömme ovat vastuullisia, avoimia ja luotettavia. Arvostamme moninaisuutta ja yhdenvertaisuutta. Johtajuuden perustana on yhteistoiminnallinen ja jaettu johtajuus.

Hyvinvointi ja turvallisuus

Edistämme oppijoiden ja henkilöstömme hyvinvointia takaamalla turvallisen fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen toimintaympäristön. Hyvinvointi ja turvallisuus ovat perustekijöitä, joilla luomme oppimisen ja opettamisen voimavarat.”

Oppilaan ja opetushenkilöstön välillä käydään jatkuvasti keskustelua hyvästä työrauhasta ja sen saavuttamisen keinoista sekä yksilö- että ryhmätasolla. Opettajilla ja koulun aikuisilla on käytössään suuri määrä keinoja, joita voidaan jo opetuksen suunnitteluvaiheessa edistää työrauhaa ja toimia ennaltaehkäisevästi. Positiivisilla keinoilla voidaan useimmiten ratkaista työrauhan ja keskittymisen ongelmia, mutta toisaalta on perusteltua käyttää myös niitä keinoja, joita lainsäädäntö mahdollistaa. Tämän työrauhaohjeistuksen tarkoituksena on määritellä eri tilanteisiin rajoja, joissa eri ojentamis- ja rankaisukeinoja tulee käyttää. Lisäksi on tarkoituksena kiinnittää huomio lainmukaiseen ja tulokselliseen toimintaan.

Kokkolan koulujen työrauhaohjeistuksen on koostanut opiskeluhuollon ohjausryhmän työryhmä Tiina Oikari, Petra Weckström, Sanna Sarkkinen-Vuorinen, Bernt Klockars ja Mika Sarkkinen.

Kasvatuskeskustelu (PO)

Oppilas, joka häiritsee opetusta tai muutoin rikkoo koulun järjestystä, menettelee vilpillisesti tai kohtelee muita oppilaita tai koulun henkilökuntaa epäkunnioittavasti tai heidän ihmisarvoaan loukkaavasti, voidaan ensisijaisena toimenpiteenä määrätä osallistumaan yhteensä enintään kaksi tuntia kestäväan kasvatuskeskusteluun (PO 35a §).

- On ensisijainen keino puuttua oppilaan epäasialliseen ja häiritsevään käyttäytymiseen
- Järjestää kerralla tai useammassa osassa koulupäivän aikana tai sen ulkopuolella.
- Yksilöidään toimenpiteeseen johtanut teko tai laiminlyönti oppilaan kanssa.
- Tarvittaessa selvitetään laajemmin käyttäytymisen syyt ja seuraukset sekä keinot koulussa käyttäytymisen ja oppilaan hyvinvoinnin parantamiseksi.
- Määrää opettaja tai rehtori
- Kasvatuskeskustelija kirjaa Wilmaan
- Ilmoitetaan huoltajille
- Huoltajalle varataan mahdollisuus osallistua kasvatuskeskusteluun tai osaan siitä jos se katsotaan tarpeelliseksi

Kotitehtävien teettäminen (PO)

Kotitehtävänsä laiminlyönyt oppilas voidaan määrätä työpäivän päätyttyä enintään tunniksi kerrallaan valvonnan alaisena suorittamaan tehtäviään (POL 36.4 §).

- Määrää opettaja
- Kirjataan Wilmaan
- Ilmoitettava huoltajille
- Koulukyyditys järjestettävä tarvittaessa
- Kyseessä ei ole jälki-istunto

Jälki-istunto (PO)

Oppilas, joka häiritsee opetusta tai muuten rikkoo koulun järjestystä taikka menettelee vilpillisesti, voidaan määrätä jälki-istuntoon enintään kahdeksi tunniksi (POL 36.1 §). Jälki-istunnossa voidaan teettää kirjallisia tai suullisia tehtäviä, harjoituksia ja tehtäviä, joiden tulee olla kasvatusta, opetusta ja kehitystä tukevia, oikeassa suhteessa oppilaan tekoon tai laiminlyöntiin sekä ikä ja kehitystaso huomioon ottaen oppilaalle sopivia. Oppilas voidaan myös velvoittaa istumaan hiljaa jälki-istunnon ajan (PO 36 5 §). Jälki-istuntoa ei voida järjestää siten, että oppilas joutuisi sen seurauksena jäämään pois opetussuunnitelman tai muun koulun toimintaa koskevan suunnitelman mukaisesta opetuksesta (PO 36 6 §)

- Määrää oppilaan opettaja (POA 18 §), kun ensin on käyty kasvatuskeskustelu, joka ei ole vaikuttanut myönteisesti
- Yksilöitävä teko tai laiminlyönti
- Jälki-istunnon määrääjä kirjaa Wilmaan
- Kuultava oppilasta (varattava tilaisuus tulla kuulluksi, kirjallisesti tai muuten todistettavasti) ja hankittava muu tarpeellinen selvitys
- Ilmoitettava huoltajille
- Jälki-istunnossa tulee olla valvonta
- Toimeenpano mahdollisimman pian tapahtuman jälkeen
- Koulukuljetus järjestettävä tarvittaessa
- Tarvittava oppilas/opiskelijahuolto järjestettävä

Määräminen poistumaan opetustilasta tai koulun/oppilaitoksen tilasta (PO, L)

Opetusta häiritsevä oppilas/opiskelija voidaan määrätä poistumaan luokkahuoneesta tai muusta opetustilasta oppitunnin jäljellä olevaksi ajaksi taikka koulun tilaisuudesta (POL 36.2 §, LL 26.2 §).

- Opettaja määrää luokasta poistettaessa ja opettaja tai rehtori koulun tilaisuudesta poistettaessa
- Oppilaan poistanut kirjaa Wilmaan
- Valvonta järjestettävä perusopetuksessa (POL 31 a §)
- Tarvittava oppilashuolto/opiskelijahuolto järjestettävä (POL 31 a §)
- Ilmoitettava huoltajille (POL 36 a §, LL 26 a §)
- Edellyttää perusteen, ei voida määrätä ennakoivasti

Luokkahuoneesta, muusta opetustilasta tai koulun tilaisuudesta poistaminen (PO, L)

Oppilas/opiskelija, joka ei noudata suullista määräystä poistua, voidaan poistaa luokkahuoneesta, muusta opetustilasta tai koulun tilaisuudesta (POL 36 b §, LL 26 b §). Oppilas/opiskelija voidaan poistaa myös oppilaitoksen alueelta, jos hän ei poistu saatuaan tiedon opetuksen epäamisestä. Poistamisessa voidaan käyttää välttämättömiä voimakeinoja poistettavan ikä, tilanteen uhkaavuus tai vastarinnan vakavuus huomioiden.

- Voimakeinoja käytäneen tehtävä kirjallinen selvitys sivistystoimenjohtajalle
- Selvitystä tehtäessä käytetään liitteenä olevaa lomaketta
- Voimakäytön välineitä ei saa käyttää
- Opettaja tai rehtori toimii yhdessä tai erikseen
- Kirjataan Wilmaan
- Valvonta järjestettävä perusopetuksessa (POL 31 a §)
- Tarvittava oppilas-/opiskelijahuolto järjestettävä (POL 31 a §)
- Ilmoitetaan huoltajille

Oikeus ottaa haltuun esineitä tai aineita (PO)

Rehtorilla tai opettajalla on yhdessä tai erikseen oikeus työpäivän aikana ottaa oppilaalta 29 §:n 2 momentissa tarkoitettu kielletty esine tai aine tai sellainen esine tai aine, jolla oppilas häiritsee opetusta tai oppimista (PO 36d §).

- Rehtorilla tai opettajalla on oikeus käyttää voimakeinoja ottaessaan haltuun oppilaan omaa tai muiden turvallisuutta vaarantavia tai opetusta häiritseviä esineitä tai aineita
- Voimakeinoja käytettäessä tulee ottaa huomioon oppilaan ikä ja tilanteen uhkaavuus tai vastarinnan vakavuus sekä tilanteen kokonaisarvio
- Voimankäyttövälineitä ei haltuun otossa saa käyttää
- Ilmoitetaan huoltajille
- Haltuun otetun esineeseen tai aineeseen tulee merkitä oppilaan nimi, haltuunoton päivämäärä, haltuunottaja
- Kirjataan Wilmaan
- Toimenpiteillä ei saa puuttua oppilaan henkilökohtaiseen koskemattomuuteen ja yksityisyyteen enempää kuin on välttämätöntä opiskelurauhan ja turvallisuuden varmistamiseksi. Esineiden ja aineiden haltuun ottamisessa ja oppilaan tarkastuksessa on noudatettava olosuhteiden edellyttämää hienotunteisuutta. Toimenpiteiden käyttö tulee kouluissa suunnitella ja ohjeistaa

Oikeus tarkastaa oppilaan tavarat (PO)

Rehtorilla tai opettajalla on työpäivän aikana oikeus tarkastaa oppilaan mukana olevat tavarat, oppilaan hallinnassa olevat koulun säilytystilat ja päällisin puolin hänen vaatteensa sellaisen 29 §:n 2 momentissa tarkoitetun kielletyn esineen tai aineen haltuun ottamiseksi, jolla voidaan vaarantaa omaa tai toisen turvallisuutta, jos tällaisen esineen tai aineen hallussa pito on ilmeistä ja oppilas pyynnöstä huolimatta kieltäytyy niitä luovuttamasta tai ei luotettavasti osoita, ettei hänen hallussaan niitä ole (PO 36e §).

- Käytetään silloin kun on syytä olettaa, että turvallisuus on vaarantunut
- Ennen tarkastusta oppilaalle tulee ilmoittaa tarkastuksen syy
- Tarkastajan tulee olla oppilaan kanssa samaa sukupuolta
- Toisen täysi-ikäisen koulun henkilökuntaan kuuluvan oltava läsnä tarkastuksessa (oppilaan valitsema henkilö)
- Haltuunotto ja tavaroiden tarkastus toteutettava mahdollisimman turvallisesti (PO 36f §)
- Oppilaan henkilökohtaiseen koskemattomuuteen ja yksityisyyteen ei saa puuttua enempää kuin on välttämätöntä opiskelurauhan ja turvallisuuden varmistamiseksi
- Haltuunotossa ja tarkastuksissa noudatettava hienotunteisuutta
- Voimakeinojen käyttöön turvautuneen opettajan tai rehtorin on annettava tapahtuneesta kirjallinen selvitys sivistystoimenjohtajalle liitteenä olevalla lomakkeella
- Oppilaan tarkastaja ja esineiden ja aineiden haltuunottaja kirjaa Wilmaan
- Huoltajille ilmoitettava mahdollisimman pian
- Häirintään käytetty esine tai aine luovutettava oppilaalle oppitunnin tai koulun tilaisuuden päättymisen jälkeen (PO 36g §)
- Jos häirinnän jatkuminen todennäköistä, esine tai aine luovutetaan oppilaalle viimeistään työpäivän päättyessä
- Edellä tarkoitetut 29 §:n 2 momentissa tarkoitetut kielletyt esineet tai aineet luovutetaan oppilaan huoltajalle tai poliisille, jos huoltajalla ei ole lain mukaan oikeutta pitää niitä hallussaan
- Ennen luovuttamista esine tai aine säilytettävä huolellisesti
- Luovutus järjestettävä mahdollisimman pian haltuun otosta
- Haltuun otetut huumausaineet, ampuma-aseet, aseiden osat, patruunat, ammuksien, kaasusumuttimet sekä räjähteet luovutettava poliisille välittömästi
- Jos huoltaja ei kolmen kuukauden kuluessa haltuunottoa koskevasta ilmoituksesta nouda esinettä tai ainetta, se voidaan todisteellisesti hävittää
- Esineiden ja aineiden hävittäminen kirjattava Wilmaan
- Toimenpiteiden käyttö tulee kouluissa suunnitella ja ohjeistaa

Opetuksen epäminen (PO, L)

Oppilaan osallistuminen opetukseen voidaan evätä enintään jäljellä olevan työpäivän ajaksi, jos on olemassa vaara, että toisen oppilaan tai työntekijän turvallisuus kärsii väkivaltaisen tai uhkaavan käyttäytymisen vuoksi taikka opetus tai siihen liittyvä toiminta vaikeutuu kohtuuttomasti (POL 36.3 §).

Opiskelijan osallistuminen opetukseen voidaan evätä enintään kolmen työpäivän ajaksi, jos on olemassa vaara, että toisen opiskelijan tai työntekijän turvallisuus kärsii väkivaltaisen tai uhkaavan käyttäytymisen vuoksi taikka opetus tai siihen liittyvä toiminta vaikeutuu kohtuuttomasti (LL 26.3 §).

- Rehtori määrää
- Kirjattava Wilmaan
- Valvonta järjestettävä perusopetuksessa
- Huoltajille ilmoitettava
- Tarvittava oppilashuolto/opiskelijahuolto järjestettävä

Oppilaan erottaminen tai opiskeluoikeuden pidättäminen rikoksen perusteella (PO, L)

Jos tuomioistuimien on tuominnut oppilaan rangaistukseen, ei hänelle saa samasta syystä määrätä kurinpitorangaistusta. Oppilas saadaan kuitenkin erottaa määräajaksi jos se oppilaan tekemän rikoksen tai siihen liittyvien seikkojen perusteella on perusteltua (POL 36.c §).

Jos opiskelija on tutkimuksen alaisena rikoksesta, häneltä voidaan tutkimuksen ajaksi pidättää oikeus opiskeluun (LL 26.4 §).

- Päätöksen tekee monijäseninen toimielin (lautakunnan jaos)
- Päätökseen liitetään valitusosoitus
- Epäilty rikos yksilöitävä
- Kuultava opiskelijaa, varattava tilaisuus tulla kuulluksi kirjallisesti tai muuten todistettavasti
- Hankittava muu tarpeellinen selvitys
- Ilmoitettava huoltajille jos opiskelija on ala-ikäinen

Kirjallinen varoitus, kurinpitorangaistus (PO, L)

Oppilaalle/opiskelijalle, joka häiritsee opetusta tai muuten rikkoo järjestystä taikka menettelee vilpillisesti, voidaan antaa kirjallinen varoitus (PO 36.1 §, LO 26.1 §).

- Varoitus annetaan, kun oppilaalla/opiskelijalla on useampi rangaistus, jotka eivät ole tehonneet tai häirintä/riike/menettely on ollut poikkeuksellisen vakavaa
- Yksilöitävä teko tai laiminlyönti
- Kuultava oppilasta/opiskelijaa
- Hankittava muu tarpeellinen selvitys
- Annettava huoltajalle tilaisuus tulla kuulluksi
- Rehtorin tekemä kirjallinen päätös valitusosoituksineen liitteenä olevalla lomakkeella

Erottaminen, kurinpitorangaistus (PO, L)

Jos rikkomus on vakava tai jos oppilas jatkaa epäasiallista käyttäytymistä jälki-istunnon tai kirjallisen varoituksen saatuaan, oppilas voidaan erottaa enintään kolmeksi kuukaudeksi (POL 36 §).

Perusopetuksen oppilaalle tulee järjestää opetus, joka estää määräajaksi erotetun oppilaan jäämisen jälkeen luokkansa edistymisestä. Erotetulle oppilaalle laaditaan opetussuunnitelmaan perustuva henkilökohtainen suunnitelma (PO 36a.2 §).

Jos rikkomus on vakava tai jos opiskelija jatkaa epäasiallista käyttäytymistä kirjallisen varoituksen saatuaan, hänet voidaan erottaa oppilaitoksesta määräajaksi, enintään yhdeksi vuodeksi (LL 26 §).

- Päätöksen tekee monijäseninen toimielin (lautakunnan jaos). Päätökseen liitetään valitusosoitus
- Oppivelvollisen lapsen koulusta erottamista käsiteltäessä sosiaalihuollon vastaavan toimielimen edustuksesta säädetään lastensuojelulaisissa (24.2 §)
- Koulun rehtori antaa liitteenä olevalla lomakkeella kirjallisen selvityksen, johon yksilöidään teko tai laiminlyönti, oppilaan/opiskelijan kuuleminen, tarpeellinen selvitys, huoltajien kuuleminen
- Oppilaalle/opiskelijalle järjestettävä tarvittava oppilashuolto

Vahingon korvaaminen (PO)

Oppilaan velvollisuudesta korvata aiheuttamansa vahinko säädetään vahingonkorvauslaissa (412/1974).

- Kirjattava Wilmaan
- Vahingosta ilmoitetaan huoltajille (PO 35.1 §)

Koulun omaisuuden tai tilan likaaminen tai epäjärjestyksen aiheuttaminen (PO)

Oppilas voidaan määrätä puhdistamaan tai uudelleen järjestämään tahallaan tai huolimattomuuttaan likaamansa tai epäjärjestykseen saattamansa koulun omaisuuden tai tilan (PO 35.2 §)

- Määrää opettaja tai rehtori
- Kirjattava Wilmaan
- Tehtävä suoritetaan valvotusti
- Tehtävä ei saa muodostua oppilaan ikä ja kehitystaso huomioon ottaen oppilaalle vaaralliseksi tai raskaaksi
- Tehtävän suorittaminen saa kestää korkeintaan kaksi tuntia
- Tehtävää ei voi suorittaa opetuksen aikana
- Ilmoitettava huoltajille, jos tehtävä suoritetaan oppilaan työpäivän ulkopuolella
- Tehtävän suorittaminen otetaan huomioon päätettäessä mahdollisista kurinpidollisista toimenpiteistä.

Muiden kuin oppivelvollisten perusopetus (PO)

Edellä mainittujen säännösten soveltamisesta muiden kuin oppivelvollisten perusopetuksessa säädetään perusopetuslain 46§:ssä. Sen mukaan muuta kuin oppivelvollista koskevat perusopetuksessa POL 29§:ssä mainittu oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön sekä samat POL 35§:ssä mainitut velvollisuudet eli osallistua opetukseen johon hänet on otettu, suorittaa tehtävänsä tunnollisesti ja käyttäytyä asiallisesti. Myös vahingon korvaamista, koulun omaisuuden tai tilan likaamista tai epäjärjestyksen aiheuttamista sekä kasvatustarkastusta koskevia säädöksiä noudatetaan samalla tavoin kuin muussakin perusopetuksessa. Sen sijaan muiden kuin oppivelvollisten perusopetuksessa ei sovelleta POL 36§:ää, joka käsittää kurinpitoon liittyviä säädöksiä.

Liitteet

Toimenpidetaulukko

Muokattavat lomakepohjat (erilliset doc-tiedostot):

- Rehtorin päätöspohja kirjallinen varoitus.doc
- Kirjallinen selvitys voimakeinoin poistaminen.doc
- Kirjallinen selvitys erottaminen.doc

KOKKOLAN KAUPUNKI

Oppilas- ja opiskelijahuollon ohjausryhmä

TOIMENPIDE	LAKI	MÄÄRÄÄ	OPPILAAN KUULEMINEN	HUOLTAJAN KUULEMINEN	ILMOITUS HUOLTAJILLE	KIRJALLINEN PÄÄTÖS	VALITUS-OIKEUS	PÄÄTÖS-POHJA/LOMAKE	KIRJAUS
Kasvatuskeskustelu	PO	opettaja tai rehtori	kyllä	kyllä/ei	kyllä	ei	ei	ei	Wilma
Kotitehtävien teettäminen	PO	opettaja	ei	ei	kyllä	ei	ei	ei	Wilma
Jälki-istunto	PO	opettaja	kyllä	ei	kyllä	ei	ei	ei	Wilma
Määräys poistua opetustilasta	PO, L	opettaja	ei	ei	kyllä	ei	ei	ei	Wilma
Määräys poistua tilaisuudesta	PO, L	rehtori tai opettaja	ei	ei	kyllä	ei	ei	ei	Wilma
Poistaminen opetustilasta tai tilaisuudesta	PO, L	rehtori tai opettaja	ei	ei	kyllä	ei	ei	kyllä	Wilma
Oikeus ottaa haltuun esineitä tai aineita	PO	opettaja tai rehtori	kyllä/ei	ei	kyllä	ei	ei	ei	Wilma
Oikeus tarkastaa oppilaan tavarat	PO	opettaja tai rehtori	kyllä	ei	kyllä	ei	ei	ei	Wilma
Opetuksen epääminen	PO, L	rehtori	ei	ei	kyllä	ei	ei	ei	Wilma
Oppilaan erottaminen tai opiskeluoikeuden pidättäminen rikoksen perusteella	PO, L	toimielin	kyllä	ei	kyllä	kyllä	kyllä	ei	ei
Kirjallinen varoitus, kurinpitorangeistus	PO, L	rehtori	kyllä	kyllä	kyllä	kyllä	kyllä	kyllä	ei
Erottaminen, kurinpitorangeistus	PO, L	toimielin	kyllä	kyllä	kyllä	kyllä	kyllä	kyllä	ei
Vahingon korvaaminen	PO	rehtori	kyllä	kyllä	kyllä	ei	ei	ei	Wilma
Likaaminen/epäjärjestys	PO	opettaja tai rehtori	kyllä	kyllä	kyllä	ei	ei	ei	Wilma